

Szkolenie okresowe BHP pracodawców i innych osób kierujących pracownikami

KOZIOŁEK
BHP

mgr Przemysław Kozłowski

Specjalista ds. BHP,
Inspektor ochrony ppoż.

Szkolenie w dziedzinie BHP

Podstawa prawna:
Kodeks Pracy-Art. 237³:

§ 1. Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ochrona pracy

OCHRONA PRACY :

- 1) całokształt norm prawnych
- 2) oraz środków badawczych, organizacyjnych i technicznych mających na celu ochronę praw pracownika
- 3) oraz ochronę jego życia i zdrowia przed czynnikami niebezpiecznymi i szkodliwymi w środowisku pracy,
- 4) a także stworzenie mu optymalnych warunków pracy z punktu widzenia ergonomii, fizjologii i psychologii pracy.

BEZPIECZEŃSTWO PRACY –

- 1) ogół norm prawnych
- 2) oraz środków badawczych, organizacyjnych i technicznych mających na celu stworzenie pracownikowi takich warunków pracy, aby mógł on wykonywać pracę w sposób produktywny, bez narażania go na nieuzasadnione ryzyko wypadku lub choroby zawodowej oraz nadmierne obciążenie fizyczne i psychiczne.

HIGIENA PRACY – kształtowanie warunków i środowiska pracy w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia

System prawny ochrony pracy

I

PRZEPISY POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCE:

- 1) Konstytucja RP
- 2) Kodeks Pracy (dział X)
- 3) Pozostałe Ustawy i Rozporządzenia
- 4) Polskie Normy (PN)

II

ZAKŁADOWE PRZEPISY PRAWA PRACY:

- 1) Układy zbiorowe pracy
- 2) Regulamin pracy

III

ZASADY BHP

System prawny ochrony pracy

KONSTYTUCJA
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

art. 24

- praca znajduje się pod ochroną RP
- państwo sprawuje nadzór nad warunkami pracy

art. 33

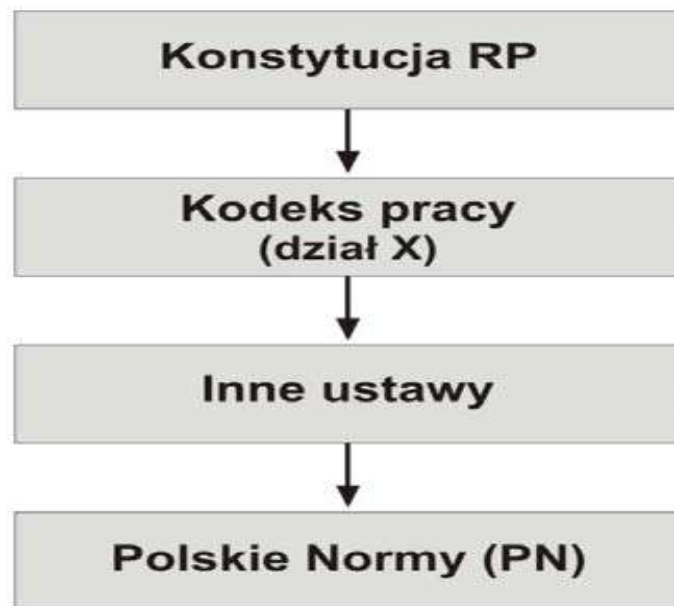
Równouprawnienie kobiet i mężczyzn w:

- zatrudnieniu,
- awansach,
- wynagrodzeniu,
- Funkcjach i stanowiskach...

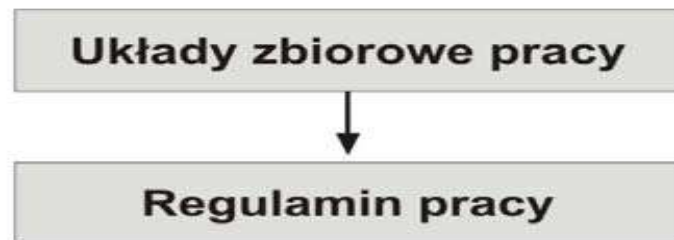
art. 66 ust. 1

Każdy ma prawo do bezpiecznych, higienicznych warunków pracy

Przepisy powszechnie obowiązujące

Układowe przepisy pracy

Zasady bhp

Akty wykonawcze do art. 273 k.p.

ogólne
przepisy
bhp

przepisy dotyczące różnych
gałęzi lub rodzajów prac

Akty wykonawcze do działu X

dotyczące organów nadzoru
państwowego nad warunkami pracy

- Ustawa o PIP
- Ustawa o IS
- Ustawa o Dozorze technicznym

dotyczące warunków bhp w różnych
sferach działalności

- prawo atomowe
- prawo górnicze i geologiczne
- prawo budowlane

System prawny ochrony pracy

HARMONIZACJA Z PRAWEM MIĘDZYNARODOWYM

Polskie prawo pracy jest zharmonizowane z ustawodawstwem międzynarodowym w tym :

- z Konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy,
- z dyrektywami Wspólnoty Europejskiej oraz jest zgodne
- z Europejską Kartą Społeczną podpisaną w Turynie w 1961r. a ratyfikowaną przez Polskę w 1997 r.

Kodeks pracy a harmonizacja z prawem międzynarodowym – Międzynarodowa Organizacja Pracy (MOP)

Konwencja MOP nr 148

- art. 207§2 - obowiązek ochrony życia i zdrowia pracownika...
- art. 227§1 - obowiązek stosowania środków zapobiegającym chorobom zawodowym i innym...

Konwencja MOP nr 155

- art. 207§2 - obowiązek ochrony życia i zdrowia pracownika...
- art. 220§1 - Niedopuszczalne jest stosowanie materiałów i procesów technologicznych bez uprzedniego ustalenia stopnia ich szkodliwości(...) i podjęcia odpowiednich środków profilaktycznych
- art. 227§1 - obowiązek stosowania środków zapobiegającym chorobom zawodowym i innym(...)
- art. 237-11a§1 - konsultacje z pracownikami działań w zakresie BHP
- art. 237-11a§2 - wnioski pracowników w sprawie ograniczenia lub eliminacji zagrożeń zawodowych

Kodeks pracy a harmonizacja z prawem międzynarodowym – Wspólnoty Europejskiej (WE)

Dyrektywa Rady 98/24/WE

- art. 220§1 - Niedopuszczalne jest stosowanie materiałów i procesów technologicznych bez uprzedniego ustalenia stopnia ich szkodliwości dla zdrowia pracowników i podjęcia odpowiednich środków profilaktycznych
- art. 221§1i2 - §1 Niedopuszczalne jest stosowanie substancji i preparatów chemicznych nie oznakowanych w sposób widoczny

Dyrektywa Rady 89/391/EWG

- art. 207§1 - odpowiedzialność pracodawcy za stan BHP w zakładzie pracy
- art. 226 - ocena i dokumentacja ryzyka zawodowego oraz stosowanie środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko

Dyrektywa Rady 9258/EWG

- Rozporządzenie MPiPS z dnia 26.09.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów BHP
- Polskie Normy w sprawie znaków bezpieczeństwa PN-92/N-01256/01; PN-92/N-01256/02; PN-93/N-01256/03

Dyrektywa Rady 90/269/EWG

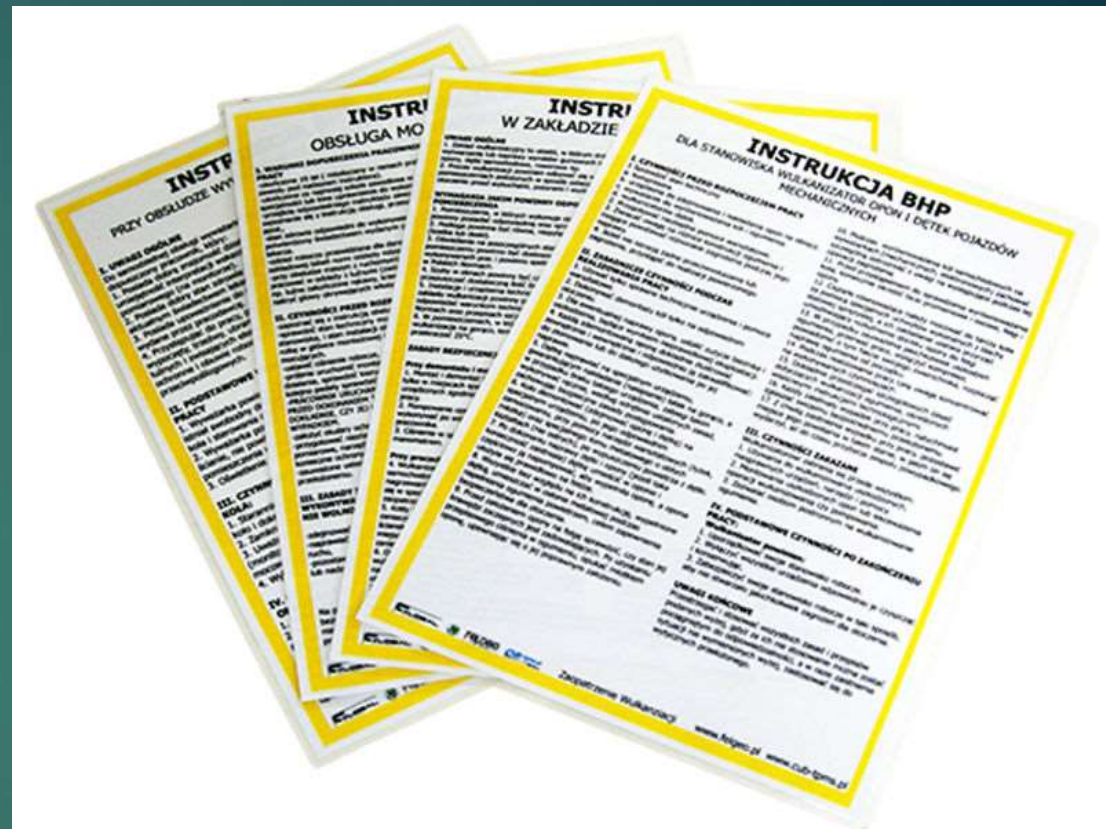
Rozporządzenie MPiPS z dnia 14.03.2000 r. w sprawie przepisów BHP przy ręcznych pracach transportowych

Zmiany:

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ1)
z dnia 25 kwietnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych

1. **Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na pole elektromagnetyczne**
2. **OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 15 września 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych**
3. **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy**
4. **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾ z dnia 25 kwietnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych**
5. **ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 3 kwietnia 2017 r. w sprawie wykazu**
6. **prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią**

Przepisy wewnątrzzakładowe

SYSTEM OCHRONY PRACY W POLSCE

System ochrony pracy w Polsce

B - ORGANY ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE

Państwowa Inspekcja Pracy jest powołana do kontroli i nadzoru przestrzegania

- prawa pracy, a w szczególności
- przepisów i zasad bhp,
- przepisów dotyczących stosunku pracy,
- wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy,
- czasu pracy,
- urlopów,
- ochrony pracy kobiet, młodocianych i osób niepełnosprawnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed :

- wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych oraz w celu zapobiegania chorobom zakaźnym i zawodowym
- oraz do nadzoru nad warunkami, między innymi:
 - ▶ Higieny środowiska,
 - ▶ Higieny pracy w zakładzie pracy,
 - ▶ higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Związki zawodowe:

mają prawo dokonywania oceny warunków pracy,
sprawowania kontroli nad przestrzeganiem przepisów prawa pracy,
a w szczególności przepisów i zasad BHP
oraz kierowania działalnością Społecznej
Inspekcji Pracy i współdziałania w
tym zakresie z Państwową Inspekcją
Pracy.

Spółeczna Inspekcja Pracy:

jest służbą społeczną pełnioną przez **samych pracowników** w celu sprawowania kontroli, czy pracodawca zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz w celu ochrony uprawnień pracowniczych, określonych w przepisach prawa pracy.

Ochrona pracy młodocianych

Ochrona pracy młodocianych regulowana jest w **dziale IX K.P.**

Polega na:

1. Zakazie zatrudniania osób, które nie ukończyły 16 lat
2. Ograniczeniu możliwości zatrudniania młodocianych co do zasady do zatrudniania w celu przygotowania zawodowego
3. Szczegółowym uregulowaniu treści umów o pracę w celu przygotowania zawodowego i warunków rozwiązania tych umów
4. Określeniu obowiązku doksztalcania się przez młodocianych
5. Szczególnej ochronie zdrowia

Ukończone 16 lat – MŁODOCIANY – nieprzekroczone 18 lat

Zatrudnianie młodocianych

I .Wyjątek = Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę przy wykonywaniu prac lekkich

II. Warunek 1 = Praca lekka nie powoduje zagrożenia: Życia , Rozwoju psychofizycznego, Zdrowia

III. Warunek 2 = Praca lekka nie utrudnia obowiązku szkolnego

IV. Warunek 3= Pracodawca określa wykaz prac lekkich:

- w regulaminie pracy lub osobnym zarządzeniu
- nie może zawierać prac wzbronionym młodocianym
- zgoda lekarza medycyny pracy
- zatwierdzenie właściwego inspektora pracy

Zatrudnianie młodocianych

- Ukończone co najmniej gimnazjum
- Świadectwo lekarskie brak przeciwwskazań

Zakaz zatrudniania przy pracach wzbronionych
Rozporządzenie RM w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym
i warunków zatrudniania przy niektórych z tych prac.

Czas pracy młodocianego:

do 16 lat - max. 6 godzin na dobę

pow. 16 lat- max. 8 godzin na dobę

Dobowy wymiar czasu pracy dłuższy niż 4,5 godziny- pracownikowi należy się **przerwa 30 min** wliczona do czasu pracy

Zakaz zatrudniania w godzinach nadliczbowych i porze nocnej

Pora nocna 22.00 – 6.00

Pora nocna 20.00 – 6.00 – nieukończone gimnazjum; mniej niż 16 lat;
zwolnienie z przygotowania zaw.

Dobowa przerwa nieprzerwanie nie mniej niż 14 godzin

Tygodniowa przerwa nieprzerwanie nie mniej niż 48 godzin z niedzielą

Ochrona pracy kobiet

KODEKS PRACY Art. 176

Nie wolno zatrudniać kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią przy pracach uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia wykaz tych prac zawiera załącznik do rozporządzenia RM z dnia 1 maja 2017r. w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży i kobiet karmiących piersią

zakaz zatrudniania kobiet w ciąży w wymiarze
dobowym przekraczającym 8 godzin, w godzinach nadliczbowych i w
porze nocnej;

zakaz delegowania kobiety w ciąży, bez jej zgody, poza stałe miejsce
pracy (art. 178 k.p.);

obowiązek przeniesienia kobiety w ciąży do innej pracy, jeżeli ze
względu na stan ciąży, nie powinna ona wykonywać pracy
dotychczasowej (art. 179 k.p.);

prawo do urlopu macierzyńskiego (art. 180 k.p.);

prawo do przerw w pracy na karmienie dziecka piersią
(art. 187 k.p.);

zakaz zatrudniania kobiety opiekującej się dzieckiem w wieku do 4 lat, bez jej zgody, w wymiarze dobowym przekraczającym 8 godzin, w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej
(art. 178 k.p.);

Nie wolno zatrudniać kobiet w ciąży lub karmiących piersią przy pracach stwarzających ryzyko zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu B, wirusem ospy powietrznej i półpaśca, wirusem różyczki, wirusem HIV, wirusem cytomegalii, toksoplazmozą

Nie wolno dopuścić kobiety w ciąży, gdy może zostać narażona na promieniowanie jonizujące,

Nie wolno dopuścić kobiety w ciąży do pracy przy obsłudze monitorów ekranowych powyżej 4 godzin na dobę

Pracodawca nie może wypowiedzieć ani rozwiązać umowy o pracę w okresie ciąży, a także w okresie urlopu macierzyńskiego (wyjątek – zwolnienie dyscyplinarne). Po 3 miesiącu ciąży, które jest oparte zaświadczeniem od lekarza.

3 miesiące liczymy jako : $1 \text{ miesiąc} = 28 \text{ dni} \times 3 \text{ miesiące} = 84 : 7 \text{ dni} = 12 \text{ tydzień}$

UWAGA: przepis nie stosuje się do pracownicy w okresie próbnym, nie przekraczającym jednego miesiąca.

Umowa o pracę zawarta na czas określony lub na czas wykonywania określonej pracy albo na okres próbny przekraczający jeden miesiąc, która uległaby rozwiązaniu po upływie trzeciego miesiąca ciąży, ulega przedłużeniu

PRAWA KOBIETY W CIĄŻY

przerwy 2 x 30 minut wliczane do czasu pracy – jedno dziecko

pracownica karmiąca więcej niż jedno dziecko: 2 x 45 minut

przerwy mogą być udzielane łącznie

pracownica zatrudniona przez czas krótszy niż 4 h przerwy nie przysługują

jeżeli czas pracy nie przekracza 6 h – jedna przerwa na karmienie 30 lub 45 minut

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO TO TAKIE PROSTE 😊

Ryzyko zawodowe

część II

Identyfikacja i ocena
czynników szkodliwych
i uciążliwych występujących na
stanowiskach pracy i
ochrona zdrowia pracowników

Pracodawca:

ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz stosuje niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko, informuje pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą, oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (m.in. definicje, § 39 i nast.)³

Ryzyko zawodowe – **prawdopodobieństwo** wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty – np. niekorzystne **skutki** zdrowotne, w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Pojęcie ryzyka zawodowego:

Ryzyko zawodowe jest to :

1. prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą,
2. powodujących straty, a w szczególności wystąpieniu pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Ocena ryzyka zawodowego – narzędzie do poprawy warunków pracy

Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy powinno następować poprzez ograniczanie ryzyka zawodowego w wyniku właściwej:

- organizacji pracy,
- stosowania środków profilaktycznych,
- informowania i szkolenia pracowników.

Ogólne zasady zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom

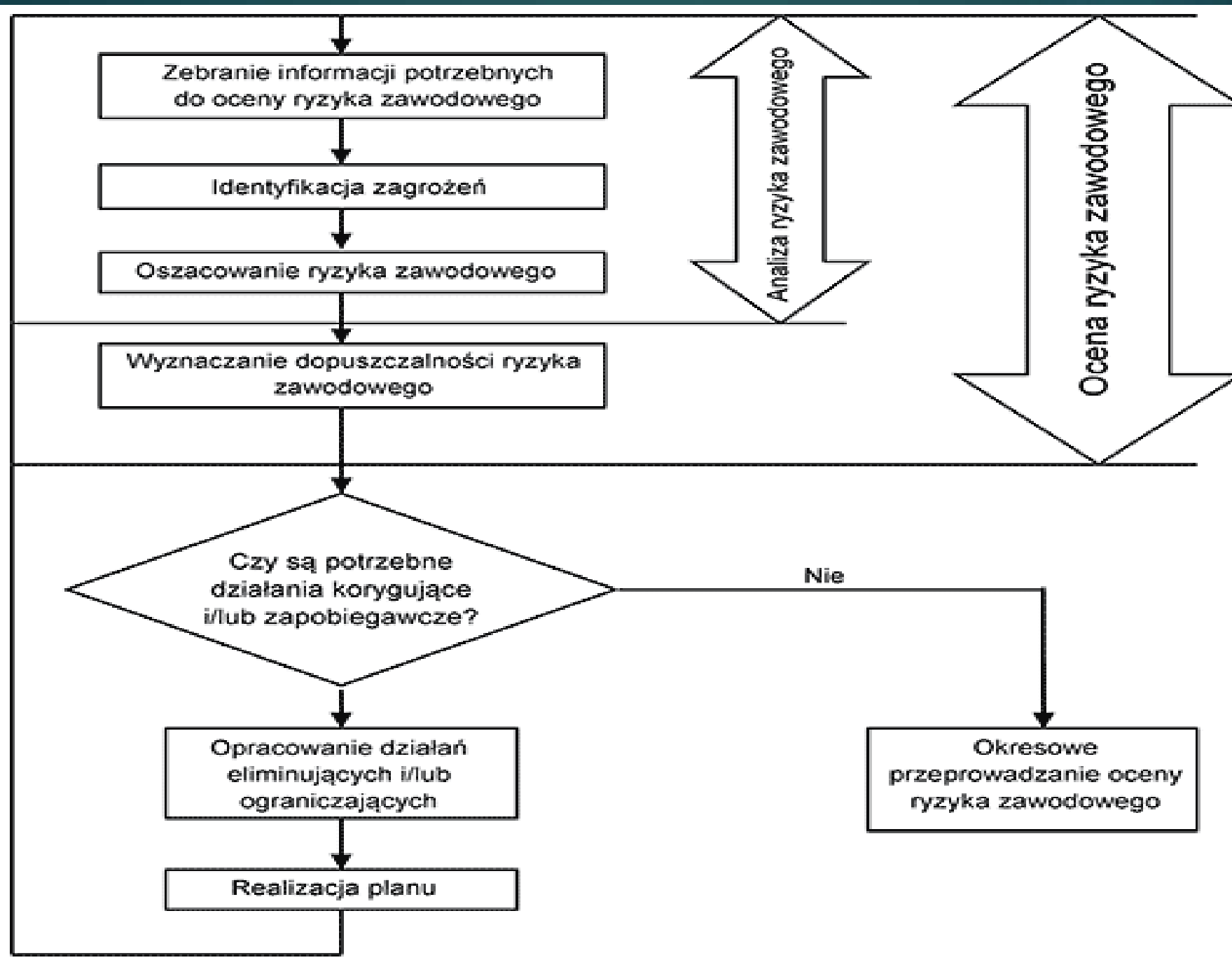
- ograniczanie ryzyka zawodowego,
- przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego,
- likwidowanie zagrożeń u źródeł ich powstawania,
- dostosowanie warunków i procesów pracy do możliwości pracownika,
- stosowanie nowych rozwiązań technicznych,
- zastępowanie niebezpiecznych proc. technologicznych, urządzeń, substancji – bezpiecznymi lub mniej niebezpiecznymi
- nadawanie priorytetu środkom ochrony zbiorowej przed środkami ochrony indywidualnej,
- instruowanie pracowników

Ocena ryzyka

Ocena ryzyka to proces analizowania ryzyka zawodowego i wyznaczania jego dopuszczalności.

Analiza ryzyka jest to badanie ryzyka obejmujące określenie charakterystyki obiektu, identyfikację zagrożeń i szacowanie ryzyka.

Identyfikacja zagrożeń jest to proces rozpoznawania tego czy zagrożenie istnieje oraz definiowania jego charakterystyk.

Identyfikacja zagrożeń

Zagrożenie – stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę

Rodzaje zagrożeń:

- wynikające ze środowiska pracy określonego
- czynnikami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi,
- wynikające ze sposobu wykonywania pracy

Identyfikacja zagrożeń

Metody pozyskiwania informacji o zagrożeniach

- obserwacja środowiska pracy,
- obserwacja zadań wykonywanych na stanowisku pracy i poza nim,
- wywiady z pracownikami,
- analiza dokumentacji, np. DTR, instrukcji stanowiskowych, wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych, kart charakterystyki substancji chemicznych, dokumentacji dotyczącej wypadków przy pracy, chorób zawodowych.

II. Szacowanie poziomu ryzyka zawodowego

III Środki profilaktyczne

Zasady planowania i podejmowania działań korygujących lub zapobiegawczych w celu eliminacji lub ograniczania zagrożeń i związanego z nimi ryzyka zawodowego:

- środki techniczne eliminujące lub ograniczające zagrożenia u źródła,
- środki ochrony zbiorowej,
- środki organizacyjne i proceduralne (np. instrukcje bezpiecznej pracy),
- środki ochrony indywidualnej.

PRZYKŁADOWA OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO

Hierarchia stosowanych środków bezpieczeństwa

- I. Środki techniczne eliminujące lub ograniczające zagrożenia u źródła
- II. Środki ochrony zbiorowej
- III. Środki organizacyjne i proceduralne
- IV. Środki ochrony indywidualnej

Definicje

Czynnik szkodliwy

Czynnik, którego działanie może prowadzić do stopniowego pogorszenia stanu zdrowia człowieka

Czynnik niebezpieczny

Czynnik, którego oddziaływanie może prowadzić do urazu lub innego natychmiastowego pogorszenia stanu zdrowia człowieka (w tym zejścia śmiertelnego)

Zagrożenie:

Stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę, a także zachowanie pracownika lub przełożonego oraz warunki lub organizacja pracy mogące doprowadzić do wypadku.

Znaczące zagrożenie:

mogące spowodować poważne i nieodwracalne uszkodzenia zdrowia lub śmierć, występujące w szczególności podczas wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych lub w sytuacjach poważnych awarii.

Czynnik niebezpieczny – czynnik, którego

oddziaływanie może prowadzić do urazu lub *natychmiastowego pogorszenia* stanu zdrowia człowieka, np. prąd elektryczny.

Czynnik szkodliwy – czynnik, którego oddziaływanie

może prowadzić do *stopniowego pogorszenia stanu* zdrowia człowieka (schorzenia), np. hałas.

Czynniki niebezpieczne i szkodliwe

Czynniki szkodliwe:

1. Fizyczne

a) hałas

b) wibracje

c) mikroklimat

d) promieniowanie: elektromagnetyczne,

jonizujące, laserowe

e) pyły

2. Chemiczne

- a) toksyczne
- b) żrące
- c) drażniące
- d) rakotwórcze
- e) mutagenne
- f) działające na rozrodczość

3. Biologiczne

- a) wirusy
- b) pasożyty
- c) grzyby
- d) bakterie
- e) toksyny
- f) alergen

4. Psychofizyczne:

obciążenie fizyczne

a) statyczne

b) dynamiczne, transport ręczny

Psychiczne

– patrz również Ergonomia

Czynniki fizyczne niebezpieczne

- poruszające się maszyny i mechanizmy,
- ruchome elementy urządzeń technicznych,
- powierzchnie na których jest możliwy upadek pracujących, ostrza ostre krawędzie,
- wystające elementy, chropowatość i szerokość wyrobów, urządzeń i narzędzi,
- temperatura powierzchni wyposażenia technicznego i materiałów,
- położenie stanowiska pracy w stosunku do powierzchni ziemi lub podłogi pomieszczenia,
- prąd elektryczny,
- pożar,
- wybuch

Czynniki fizyczne szkodliwe

- ▶ ciśnienie,
- ▶ hałas,
- ▶ wibracja,
- ▶ temperatura, wilgotność, ruch powietrza,
- ▶ jonizacja powietrza,
- ▶ oświetlenie (natężenie, luminancja, ciśnienie, kontrast, tętnienie strumienia),
- ▶ promieniowania: jonizujące, laserowe, nadfioletowe, podczerwone,
- ▶ pola: elektromagnetyczne, elektrostatyczne,
- ▶ elektryczność statyczna.

Czynniki chemiczne – podział

Podział w zależności od działania na organizm:

- toksyczne
- żrące,
- drażniące,
- uczulające,
- rakotwórcze,
- mutagenne, upośledzające czynności rozrodcze.

Podział w zależności od sposobów wchłaniania:

- przez drogi oddechowe,
- przez skórę i błony śluzowe,
- przez przewód pokarmowy.

Czynniki chemiczne

Niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne

- o właściwościach wybuchowych
- o właściwościach utleniających
- skrajnie łatwopalne
- wysoce łatwopalne
- łatwopalne
- bardzo toksyczne
- toksyczne
- szkodliwe
- rakotwórcze
- niebezpieczne dla środowiska
- uczulające
- działające na rozrodczość
- drażniące
- mutagenne
- żrące

Czynniki biologiczne - definicja

Pojęciem czynniki biologiczne określa się mikroorganizmy i makroorganizmy oraz takie struktury i substancje wytwarzane przez te organizmy, które występując w środowisku pracy wywierają szkodliwy wpływ na organizm ludzki i mogą być przyczyną chorób zawodowych.

Czynniki biologiczne - podział

Obejmują organizmy żywe oraz wytwarzane przez nie substancje. Dzieli się je na:

- ▶ **drobnoustroje** (bakterie, wirusy, grzyby, pierwotniaki) włącznie z mikroorganizmami zmodyfikowanymi genetycznie (GMO),
- ▶ **hodowle komórkowe**,
- ▶ **wewnętrzne pasożyty ludzkie**, mogące być przyczyną zakażenia, alergii bądź zatrucia.

Czynniki biologiczne - działanie

Czynniki biologiczne mogą mieć działanie:

- ▶ zakaźne;
- ▶ toksyczne;
- ▶ drażniące;
- ▶ rakotwórcze.

Można wśród nich wyróżnić:

- ▶ czynniki wywołujące choroby zakaźne i inwazyjne (priony, wirusy, bakterie, grzyby, pierwotniaki, robaki);
- ▶ alergen biologiczny (bakterie, grzyby, cząstki roślinne i zwierzęce);
- ▶ toksyny biologiczne, w tym czynniki immunotoksyczne (endotoksyna bakteryjna, mitotoksyny, glukany grzybicze, lotne związki organiczne, toksyny roślinne, jady zwierzęce)

Czynniki psychofizyczne

Obciążenie fizyczne:

- ▶ statyczne,
- ▶ dynamiczne,

Obciążenie nerwowo – psychiczne:

- ▶ obciążenie umysłu,
- ▶ niedociążenie lub przeciążenie percepcyjne,
- ▶ obciążenie emocjonalne.

Normatywy higieniczne- podstawy prawne

1. Dział dziesiąty Kodeksu pracy;
2. Rozporządzenie MZ z 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (DzU nr 33, poz. 166).
3. Rozporządzenie MPiPS z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy
4. Rozporządzenie Prezesa RM z dnia 28.05.1996r w sprawie powołania Międzyresortowej Komisji ds. NDS i NDN Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku pracy (tekst jednolity z 3 listopada 2015 r. w Dz. U. z 2015 r., poz. 1772.)

► **NAJWYŻSZE DOPUSZCZALNE NATEŻENIE (NDN)** - wartość średnia nateżenia, fizycznego czynnika szkodliwego dla zdrowia, którego oddziaływanie na pracownika w ciągu 8-godzinnego dobowego i przeciętnego tygodniowego wymiaru czasu pracy, określonego w Kodeksie pracy, przez okres jego aktywności zawodowej, nie powinno spowodować ujemnych zmian w jego stanie zdrowia oraz stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń

NAJWYŻSZE DOPUSZCZALNE STĘŻENIE (NDS) -

wartość średnia ważona **stężenia**, którego **oddziaływanie** na pracownika w ciągu 8-godzinnego dobowego i przeciętnego tygodniowego wymiaru czasu pracy, określonego w Kodeksie pracy, przez okres jego aktywności zawodowej, **nie powinno** spowodować ujemnych zmian w jego stanie zdrowia oraz stanie zdrowia przyszłych pokoleń.

Częstotliwość badań i pomiarów **czynników szkodliwych**

Nie przeprowadza się - jeżeli wyniki dwóch ostatnio przeprowadzonych badań i pomiarów nie przekroczyły 0,1 wartości NDS (NDN), a w procesie technologicznym lub w warunkach występowania danego czynnika nie dokonała się zmiana mogąca wpływać na wysokość jego stężenia lub natężenia,

- ▶ co najmniej raz na 2 lata – jeśli stwierdzono stężenie (natężenie) określonego czynnika od 0,1 do 0,5 wartości NDS (NDN),
- ▶ co najmniej raz w roku – jeśli stężenie (natężenie) określonego czynnika podczas ostatniego badania wyniosło powyżej 0,5 wartości NDS (NDN),
- ▶ w każdym przypadku wprowadzenia zmiany w warunkach występowania tego czynnika,

Częstotliwość badań i pomiarów czynnika rakotwórczego lub mutagennego

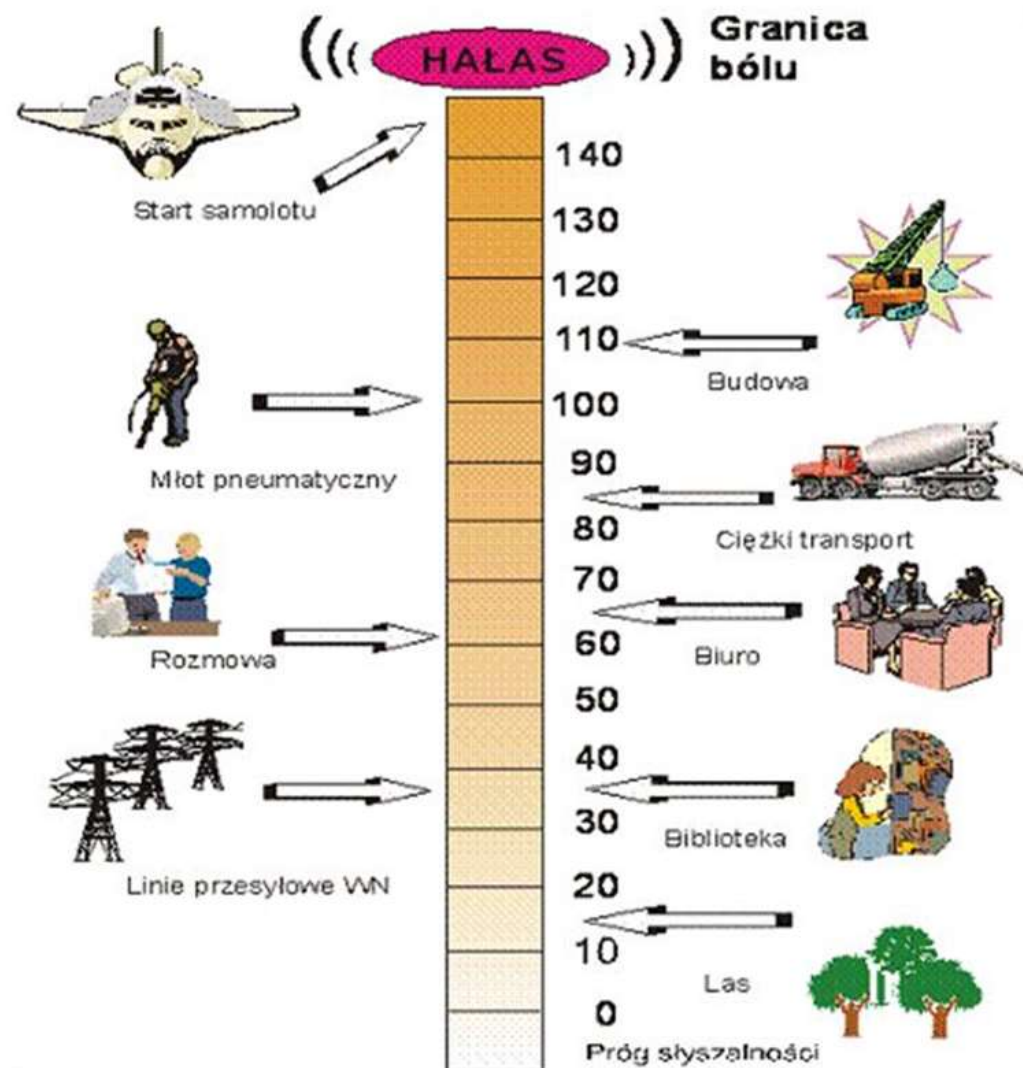
Nie przeprowadza się - jeżeli wyniki dwóch ostatnio przeprowadzonych badań i pomiarów nie przekroczyły 0,1 wartości NDS, a w procesie technologicznym lub w warunkach występowania danego czynnika nie dokonała się zmiana mogąca wpływać na wysokość jego stężenia,

- co najmniej raz na 6 miesięcy – jeśli stwierdzono stężenie określonego czynnika od 0,1 do 0,5 wartości NDS,
- co najmniej raz na 3 miesiące – jeśli stężenie określonego czynnika podczas ostatniego badania wyniosło powyżej 0,5 wartości NDS,
- w każdym przypadku wprowadzenia zmiany w warunkach występowania tego czynnika,

Czynniki fizyczne - Hałas

Podobnie jak inne dźwięki, hałas to drgania wprowadzonych w ruch cząsteczek powietrza rozchodzące się w postaci fal akustycznych. Podstawowymi wielkościami charakteryzującymi hałas są ciśnienie akustyczne i częstotliwość

ORIENTACYJNA SKALA HAŁASU W DECYBELACH (DB)

MAKSYMALNY I DOPUSZCZALNY POZIOM HAŁASU W RÓŻNYCH POMIESZCZENIACH W POLSCE

Rodzaje pomieszczenia	dB
Sale i pokoje szpitalne dla chorych	30
Pokoje sypialne w mieszkaniach	30
Czytelnie, sale konferencyjne, sale lekcyjne	30
Pokoje biurowe	40
Duże biura, restauracje	50
Hale maszyn do pisania lub liczenia	60
Większe warsztaty	70
Duże hale fabryczne	85

Czynniki fizyczne – promieniowanie elektromagnetyczne

Definicja: Rozchodzące się w przestrzeni zaburzenie pola elektromagnetycznego.

Składowa elektryczna i magnetyczna fali indukują się wzajemnie – zmieniające się

pole elektryczne wytwarza zmieniające się pole magnetyczne, a z kolei zmieniające się pole magnetyczne wytwarza zmienne pole elektryczne.

Przykłady źródeł pola elektromagnetycznego

- ▶ **Urządzenia medyczne:** tomografy i spektrometry NMR,
- ▶ **Urządzenia telekomunikacyjne:** stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej.
- ▶ **Urządzenia elektroenergetyczne:** linie wysokiego napięcia, stacje rozdzielcze, transformatory

Wpływ na organizm

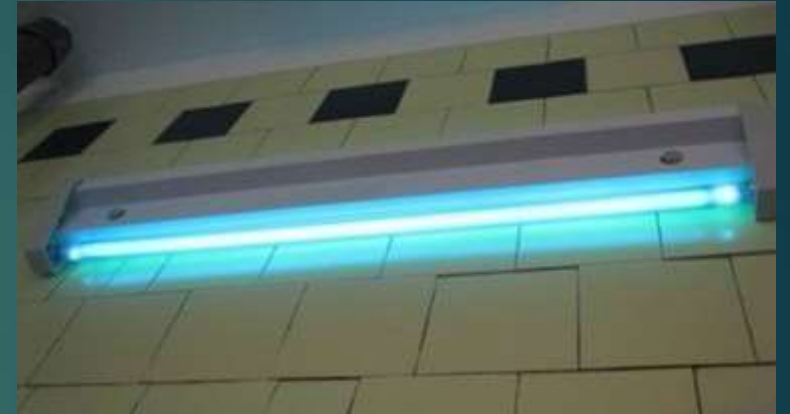
Możliwe dolegliwości:

- osłabienie ogólne, utrudnienie koncentracji uwagi, osłabienie pamięci, utrudnienie pracy umysłowej, ospałość w ciągu dnia, bóle i zawroty głowy, osłabienie potencji płciowej,
- objawy ze strony układu nerwowego: nerwice wegetatywne, drżenie rąk, zmiany czynności bioelektrycznej mózgu ujawniające się w zapisie EEG,
- objawy ze strony układu sercowo - naczyniowego: obniżenie ciśnienia krwi, zwolnienie akcji serca, zmiany czynności bioelektrycznej serca ujawniające się w zapisie EEG,
- objawy ze strony układu hormonalnego

Promieniowanie ultrafioletowe

Zagrożenia:

- rumień skóry,
- obrzęki i ropnie skóry,
- zaćma fotochemiczna (zaćmienie soczewki),
- zapalenie spojówek,
- zapalenie rogówki

Narażeni:

- pracownicy służby zdrowia,
- przemysłu spożywczego

Źródła:

przy naświetlaniu lampami bakteriobójczymi,
(dezynfekcja wody i powierzchni np. w szpitalach,
przemysłe farmaceutycznym).

Ochrona przed promieniowaniem ultrafioletowym:

środki techniczne:

- stałe lub przenośne ścianki i parawany, pomalowane farbą pochłaniającą promieniowanie ultrafioletowe,
- zapewnienie odpowiedniej wentylacji mechanicznej (silne źródła promieniowania ultrafioletowego mogą powodować wytwarzanie ozonu);

Promieniowanie optyczne laserowe

Lasery mają szerokie zastosowanie:

1. w lecznictwie (chirurgia laserowa),
2. w badaniach naukowych,
3. w technologiach militarnych.

Skutki szkodliwe ekspozycji skóry :

- termiczne: zaczerwienienie, poparzenie, koagulacja, zwęglenie,
- fotochemiczne: zaczerwienienie, poparzenie, pigmentacja, fotostarzenie, rak skóry.

Skutki szkodliwe ekspozycji oczu:

- termiczne: oparzenia rogówki, uszkodzenia lub poparzenia siatkówki,
- fotochemiczne: zaćma, zapalenie rogówki i spojówki, uszkodzenia lub poparzenia siatkówki, nowotwory oka.

Promieniowanie jonizujące

1. Rozporządzenie RM z 18.01.2005 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. Nr 21, poz. 173);
2. Rozporządzenie RM z 18.01.2005 r. w sprawie dawek granicznych promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 20, poz. 168);
3. Rozporządzenie MZ z 25.08.2005 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 194, poz. 1625);
4. Rozporządzenie MZ z 21.08. 2006 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpiecznej pracy z urządzeniami radiologicznymi (Dz. U. Nr 180, poz. 1325);
5. Rozporządzenie RM z 12.07.2006 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpiecznej pracy ze źródłami promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 140, poz. 994)

Promieniowanie jonizujące - zastosowania

Medycyna

- Rentgenodiagnostyka medyczna
- Mammografia
- Radiologia interwencyjna
- Radioterapia chorób nowotworowych

Skutki wczesne napromienienia:

ostra choroba popromienna,

Skutki późne: choroby nowotworowe, mogą również

zmiany w następnych pokoleniach

wskutek mutacji genów.

Techniczne:

- obudowy źródeł promieniowania,
- obudowa pomieszczeń, w których stosowane są źródła,
- utrudniony dostęp do źródeł promieniowania,

Organizacyjne:

- oznakowanie miejsc zagrożenia,
- prowadzenie badań i pomiarów (dozymetry),
- ograniczenia czasowe w pracy ze źródłami promieniowania,
- szczególny nadzór nad stosowaniem źródeł promieniowania – inspektor ochrony radiologicznej, konieczność uzyskiwania zgody na stosowanie źródeł promieniowania,

Środki ochrony indywidualnej

Biologiczne czynniki szkodliwe

Wyróżnia się cztery grupy zagrożenia:

- ▶ Grupa 1 – czynniki, przez które wywołanie chorób u ludzi jest mało prawdopodobne.
- ▶ Grupa 2 – czynniki, które mogą wywoływać choroby u ludzi, mogą być niebezpieczne dla pracowników, ale rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne. Zazwyczaj są skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.
- ▶ Grupa 3 – czynniki, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a ich rozprzestrzenienie w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Zazwyczaj są skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.
- ▶ Grupa 4 – czynniki, które wywołują u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Zazwyczaj nie ma skutecznych metod ich profilaktyki lub leczenia.

Miejsca występowania czynników biologicznych:

- ▶ powierzchnia lub wewnątrz organizmów ludzkich, zwierzęcych i roślin,
- ▶ gleba, nawóz, woda,
- ▶ ścieki przemysłowe i komunalne,
- ▶ odpady poprodukcyjne i komunalne,
- ▶ elementy konstrukcyjne i wykończeniowe budynków
- ▶ przewlekle zawilgocone,
- ▶ urządzenia klimatyzacji i nawilżania,
- ▶ pył i powietrze.

W rozprzestrzenianiu szkodliwych czynników biologicznych największe znaczenie epidemiologiczne mają aerozole i pyły biologiczne zawarte w powietrzu, a najmniejsze ma droga pokarmowa.

Skutki działania czynników biologicznych

Najczęstsze grupy chorób zawodowych:

- choroby alergiczne i immunotoksyczne płuc,
- choroby alergiczne i immunotoksyczne górnych dróg oddechowych,
- choroby skóry o podłożu alergicznym lub toksycznym,
- zapalenia spojówek o podłożu alergicznym,
- choroby zakaźne i inwazyjne,
- nowotwory górnych dróg oddechowych.

Najczęstsze choroby zawodowe:

- alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych,
- astma oskrzelowa pochodzenia zawodowego,
- syndrom toksyczny wywołany pyłem organicznym.

Skutki działania czynników biologicznych

Choroby zawodowe w wybranych branżach spowodowane czynnikami biologicznymi:

- ▶ Służba zdrowia - wirusowe zapalenie wątroby, gruźlica, AIDS,
- ▶ Służby weterynaryjna i zootechniczna – bruceloza, tularemia, pryszczycza, ornitozy
- ▶ Służby leśne, drwale – borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu, wścieklizna , tularemia,

Obowiązki pracodawcy

Rejestr prac narażających pracowników na działanie czynnika zakwalifikowanego do 3 lub 4 grupy zagrożenia prowadzi się w formie elektronicznej lub księgi rejestrowej.

W rejestrze powinny się znaleźć informacje dotyczące:

- ▶ liczby pracowników wykonujących te prace
- ▶ wykazu czynności, podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie czynników,
- ▶ imienia i nazwiska, stanowiska i telefonu osoby upoważnionej przez pracodawcę do nadzoru w zakresie bhp

Obowiązki pracodawcy

- ▶ unikanie stosowania szkodliwego czynnika biologicznego lub zastąpienie go mniej niebezpiecznym o ile to jest możliwe;
- ▶ ograniczanie liczby pracowników narażonych na działanie
- ▶ czynnika;
- ▶ unikanie lub zminimalizowanie ryzyka uwalniania się czynnika biologicznego w miejscu pracy;
- ▶ zapewnienie pracownikom skutecznych środków ochrony zbiorowej i indywidualnej,
- ▶ stosowanie znaku ostrzegającego przed zagrożeniem biologicznym,
- ▶ opracowanie planu postępowania na wypadek awarii z udziałem czynnika biologicznego zaliczonego do 3 lub 4 grupy zagrożenia;
- ▶ przeprowadzenie badań na obecność czynnika, tam gdzie to jest konieczne i technicznie wykonalne;

- zapewnienie warunków bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników;
- opracowanie i stosowanie procedur bezpiecznego postępowania z czynnikami;
- zapewnienie pracownikom systematycznego specjalistycznego szkolenia;
- poinformowanie pracowników o badaniach lekarskich, z których mogą skorzystać po ustaniu narażenia;
- poinformowanie właściwego inspektora sanitarnego o pierwszym użyciu czynnika biologicznego zaliczonego do 2 – 4 grupy zagrożenia, o każdym przypadku gdy zachodzą zmiany mające znaczenie dla bezpieczeństwa pracowników, o każdej awarii lub wypadku, które mogły spowodować uwolnienie się czynnika i o zakończeniu działalności.

-
- zapewnienie pracownikom bezpiecznych warunków spożywania posiłków i napojów w wydzielonych pomieszczeniach;
 - Zapewnienie pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej i przechowywania tych środków w wyraźnie oznakowanych miejscach,
 - Zapewnienie bezpiecznych pomieszczeń i urządzeń higieniczno sanitarnych, środków higieny osobistej, środków do odkażania skóry lub błon śluzowych;
 - Opracowanie i zapewnienie stosowania procedur pobierania, transportu oraz przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia ludzkiego i zwierzęcego, dezynfekcji, bezpiecznego usuwania i postępowania ze skażonymi odpadami;

- zapewnienie bezpiecznych warunków odkazania, czyszczenia, a w razie konieczności niszczenia odzieży, środków ochrony indywidualnej i wyposażenia, które uległy skażeniu czynnikiem,
- dostarczenie pracownikom pisemnych instrukcji bezpiecznego postępowania z czynnikiem,
- informowanie pracowników, PIS o awariach, ich przyczynach i proponowanych środkach zapobiegawczych,
- stosowanie odpowiednich stopni hermetyczności określonych w przepisie,
- informowanie PIS o każdym przypadku zachorowania bądź zgonu pracownika spowodowanych działaniem czynnika i zapewnienie pozostałym pracownikom możliwości przeprowadzenia stosownych badań, ponowne przeprowadzanie oceny ryzyka zawodowego.

Wykaz rodzajów prac i szczepień ochronnych

Lp	Określenie stanowiska bądź rodzaju pracy	Szczepienia ochronne przeciw
1	Kontakt z materiałem biologicznym pochodzenia ludzkiego	WZW typu B
2	Praca związana z wyjazdami do obszarów występowania zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A	WZW typu A
3	Usuwanie odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych, konserwacja urządzeń służących do tych celów	WZW typu A, tężcowi, durowi brzusznemu
4	Prace wymagające częstego kontaktu z glebą	tężcowi
5	Prace w obszarach endemicznego występowania zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu	kleszczowemu zapaleniu mózgu

Wykaz stanowisk pracy i szczepień ochronnych

6	Obsługa osób przyjeżdżających z obszarów występowania błonicy lub osoby tam wyjeżdżające	błonicy
7	Diagnostowanie wścieklizny lub prace wymagające kontaktu z nietoperzami	wściekliźnie
8	Praca na obszarach gdzie występuje żółta gorączka, jeżeli tak stanowią przepisy danego kraju	żółtej gorączce
9	Diagnostyka duru brzuszego i innych schorzeń jelitowych	durowi brzuszemu
10	Obsługa zwierząt gospodarskich	tężcowi
11	Prace w rejonach endemicznego występowania japońskiego zapalenia mózgu	japońskiemu zapaleniu mózgu

Stres – poziom fizjologiczny

Składowe stresu na poziomie fizjologicznym:

- pobudzenie autonomicznego układu nerwowego, zarówno w jego części sympatycznej, jak i parasympatycznej, przekazującego impulsy nerwowe do narządów wewnętrznych (przyspieszenia akcji serca, wzmożone oddychania),
- pobudzenie rdzenia nadnerczy, co powoduje wydzielanie adrenaliny i noradrenaliny do krwioobiegu. Hormony te działają podobnie,
- pobudzenie przysadki mózgowej, a za jej pośrednictwem innych gruczołów wydzielania wewnętrznego np. tarczycy wydzielającej do krwioobiegu hormon tyroksynę, który m.in. zwiększa ogólną przemianę materii, częstość akcji serca.

Stres – poziom psychologiczny

Reakcje psychologiczne:

- do najważniejszych należy pobudzenie emocjonalne przybierające postać gniewu, bądź lęku czy agresji;
- możliwe jest też obniżenie nastroju i pojawienie się reakcji depresyjnych, apatii,
- często może dojść do obniżenia samooceny, a świat staje się wrogi,

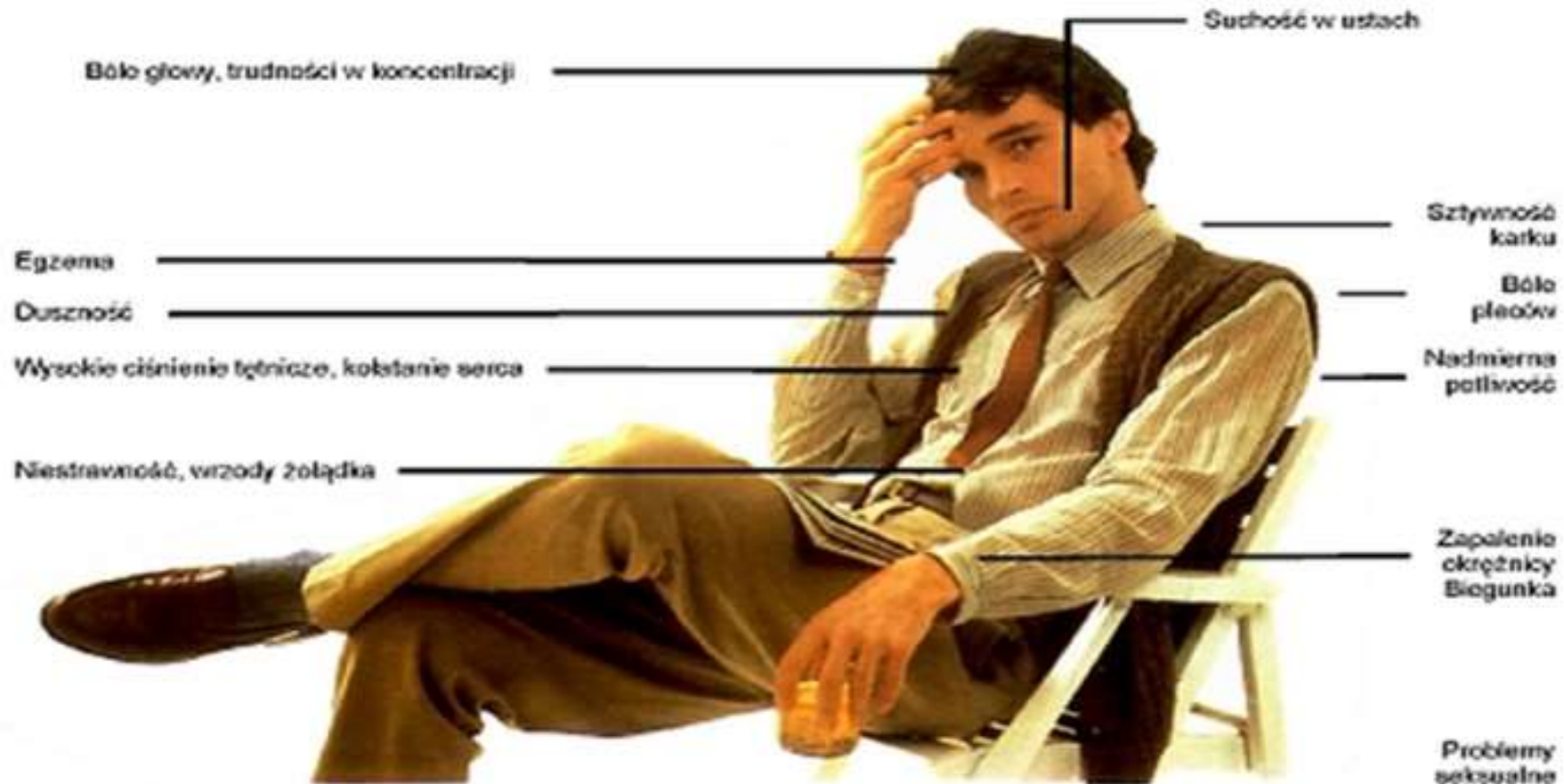
Przeżycia jednostki w chwili stresu zależą w dużym stopniu od jej cech indywidualnych, a także od rodzaju stresora.

Stres – poziom behawioralny

Reakcje na poziomie behawioralnym:

- Bezsenność, nadmierne palenie papierosów, zbyt częste picie kawy, alkoholu, nadmierne jedzenie bądź niedojadanie, mniejsza produktywność, skłonność do pomyłek a nawet wypadków.
- Długotrwałe utrzymywanie się reakcji stresowej lub szczególnie intensywny jej przebieg mogą prowadzić do zmian chorobowych

Zaburzenia spowodowane przez stres

Źródło: T. Trauer; Stres, Warszawa, Wydawnictwo TENTEN 1992, s. 22-23.

Stres – skutki zdrowotne

Skutki zdrowotne stresu:

- choroby sercowo – naczyniowe, zwłaszcza choroba wieńcowa, wysokie ciśnienie, zawał serca;
- zaburzenia układu trawiennego, zwłaszcza choroba wrzodowa;
- dolegliwości mięśniowo – szkieletowe np. bóle szyi, krzyża;
- zmniejszenie odporności immunologicznej organizmu.

Konsekwencje stresu w zakładzie Pracy:

- wzrost absencji;
- spadek produktywności,
- wzrost wypadków,
- wyższa fluktuacja,
- zwiększone koszty ponoszone przez organizację.

WYPADEK PRZY PRACY

Za wypadek przy pracy uważa się:

- 1) nagłe zdarzenie
- 2) wywołane przyczyną zewnętrzną,
- 3) powodujące uraz lub śmierć,
- 4) które nastąpiło w związku z pracą

Osoba, która uległa wypadkowi przy pracy, jeżeli stan jej zdrowia na to pozwala, zawiadamia niezwłocznie o wypadku pracodawcę, lub inny podmiot, na rzecz którego wykonywała czynności, przy których doznała urazu.

Obowiązek zgłoszenia wypadku przy pracy ma każdy pracownik, który zauważył takie zdarzenie w zakładzie pracy. Zgłoszenie wypadku powinno wpłynąć do przełożonego.

Podział wypadków

1) Wypadek ciężki

gdy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, takie jak:

utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności rozrodczej lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, całkowita lub częściowa niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe, istotne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała

Wypadek śmiertelny

... w wyniku którego nastąpiła śmierć poszkodowanego w okresie nie przekraczającym 6 miesięcy od dnia wypadku

Wypadek zbiorowy:

... gdy w wyniku tego samego zdarzenia wypadkowi uległy co najmniej dwie osoby

Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

- **zasiłek chorobowy** od 1 dnia niezdolności spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową;
- **świadczenie rehabilitacyjne** – dla poszkodowanego, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokują odzyskanie zdolności do pracy;
- **zasiłek wyrównawczy** – dla poszkodowanego będącego pracownikiem, którego wynagrodzenie uległo obniżeniu wskutek stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;

- **jednorazowe odszkodowanie** – dla poszkodowanego, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;
- **jednorazowe odszkodowanie** – dla członków rodziny zmarłego ubezpieczonego lub rencisty;
- **renta z tytułu niezdolności do pracy** – dla poszkodowanego, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej;
- **renta szkoleniowa** – dla poszkodowanego, w stosunku do którego orzeczono celowość przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie spowodowaną wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową;

WYPADEK W DRODZĘ DO I Z PRACY

Podstawa prawna

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

z dnia 24 grudnia 2002 r.

w sprawie szczegółowych zasad oraz trybu uznawania zdarzenia za wypadek w drodze do pracy lub z pracy, sposobu jego dokumentowania, wzoru karty wypadku w drodze do pracy lub z pracy oraz terminu jej sporządzania.

Definicja wypadku w drodze do pracy lub z pracy.
Za wypadek w drodze do pracy lub z pracy uważa się:

- **nagle** zdarzenie
- wywołane **przyczyną zewnętrzną**,
- które **nastąpiło w drodze do lub z miejsca wykonywania zatrudnienia** lub innej działalności stanowiącej tytuł ubezpieczenia rentowego,
- **jeżeli droga ta była najkrótsza** i nie została przerwana.

Droga przerwana, droga najkrótsza .Za wypadek w drodze do pracy lub z pracy uważa się również przypadki gdy:

- droga ta została przerwana, jeżeli przerwa była życiowo uzasadniona i jej czas nie przekraczał granic potrzeby, a także wówczas,
- gdy droga, nie będąc drogą najkrótszą, była dla poszkodowanego, ze względów komunikacyjnych, najdogodniejsza.

Należy pamiętać, że w przypadku wypadku w drodze do pracy lub z pracy **nie przysługuje poszkodowanemu jednorazowe odszkodowanie z ZUS.**

Pracownik poszkodowany w wyniku wypadku w drodze do pracy lub z pracy, jeżeli stał się niezdolny do pracy, ma prawo do **pełnego wynagrodzenia** w okresie niezdolności

Choroba zawodowa

Za chorobę zawodową uważa się chorobę określoną w wykazie chorób zawodowych stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM, jeżeli została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

- ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z dnia 2 lipca 2009r.)
- Rozporządzenie MZ z 1.08.2002 w sprawie sposobu dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dz. U. Nr 132, poz.1121 z późn. zm.)

Postępowanie powypadkowe:

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z 16.09.2004r. w sprawie wzoru protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy (Dz. U. Nr 227, p.2298 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie statystycznej karty wypadku przy pracy (Dz.U. 2009 nr 14 poz. 80)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz.U.2009.105.870)

Kodeks pracy art. 234

Obowiązki pracodawcy w razie wypadku

W razie wypadku przy pracy pracodawca jest obowiązany:

- usunąć lub ograniczyć zagrożenie,
- zapewnić udzielenie pierwszej pomocy
- ustalić okoliczności i przyczyny wypadku,
- zastosować odpowiednie środki profilaktyczne.
- Zawiadomić niezwłocznie właściwego inspektora pracy i prokuratora o śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym wypadku, który wywołał ww. skutki, mającym związek z pracą, jeżeli może być uznany za wypadek przy pracy.

Przepisy szczegółowe

- Powołanie zespołu powypadkowego
- Sporządzenie protokołu powypadkowego.
- Podjęcie decyzji o treści protokołu powypadkowego w przypadku gdy członkowie zespołu mają rozbieżne zdanie.
- Zwrócenie zespołowi nie zatwierdzonego protokołu w celu wyjaśnienia i uzupełnienia, jeżeli do treści protokołu zostały zgłoszone zastrzeżenia przez poszkodowanego lub członków rodziny zmarłego wskutek wypadku.
- Zatwierdzenie protokołu.

- Niezwłoczne doręczenie zatwierdzonego protokołu poszkodowanemu lub członkom rodziny.
- Niezwłoczne przekazywanie protokołów wypadków ciężkich, śmiertelnych lub zbiorowych właściwemu inspektorowi pracy.
- Wypełnienie statystycznej karty wypadku przy pracy i doręczenie jej do GUS.
- Prowadzenie zakładowego rejestru wypadków przy pracy.
- Przechowywanie dokumentacji wypadkowej przez 10 lat.

Kodeks pracy art. 236

Analizowanie przyczyn wypadków i chorób zawodowych

Pracodawca jest obowiązany systematycznie analizować przyczyny wypadków przy pracy, chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami środowiska pracy i na podstawie tych analiz stosować właściwe środki zapobiegawcze.

Zadania zespołu powypadkowego

- ustalenie rodzaju wypadku,
- ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku z uwzględnieniem oceny ryzyka zawodowego,
- określenie prawnej kwalifikacji wypadku,
- określenie udziału zakładu (pracodawcy) oraz poszkodowanego w spowodowaniu wypadku,
- sformułowanie wniosków profilaktycznych,
- udokumentowanie wypadku: sporządzenie protokołu powypadkowego oraz statystycznej karty wypadku.
- dopełnienie czynności formalno - prawnych,

Badanie wypadku przy pracy

Przeprowadzenie oględzin:

- Zabezpieczenie śladów
- Zebranie wstępnych informacji od świadków
- Oględziny miejsca wypadku (zdjęcia, szkic)
- Ustalenie co robiono przed wypadkiem
- Zebranie wszelkich innych informacji i dokumentów niezbędnych do rzetelnego ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku.

Uzyskiwanie informacji od świadków i wyjaśnień poszkodowanego:

- Ustalenie tożsamości świadków i poszkodowanego
- Poinformowanie o celu zebrania wyjaśnień (poszkodowany) i informacji (świadkowie)
- Spisanie uzyskanych informacji i wyjaśnień.

Uporządkowanie faktów:

- Określenie kolejności zdarzeń
- Określenie związku przyczynowego między zdarzeniami

Dokumentowanie wypadku przy pracy

PROTOKÓŁ POWYPADKOWY SPORZĄDZIĆ DLA WSZYSTKICH WYPADKÓW
ZAISTNIAŁYCH W ZAKŁADZIE

TERMIN: 14 DNI OD UZYSKANIA ZAWIADOMIENIA O WYPADKU

TREŚĆ:

- nazwiska i imiona osób wchodzących w skład zespołu powypadkowego,
- kto i kiedy zgłosił wypadek,
- rodzaj wypadku i ciężkość doznanych obrażeń,
- stwierdzone przyczyny i okoliczności wypadku,
- prawna kwalifikację zaistniałego wypadku,
- określenie udziału zakładu oraz poszkodowanego w spowodowaniu wypadku,
- wnioski profilaktyczne
- potwierdzenie informujące o zapoznaniu poszkodowanego lub członków jego rodziny z treścią Protokołu powypadkowego,
- podpisy członków zespołu powypadkowego.

STATYSTYCZNA KARTA WYPADKU PRZY PRACY

Wypełniać tylko dla wypadków przy pracy i wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy!

- DWIE CZĘŚCI
- PIERWSZA: DANE O WYPADKU, TERMIN: 14 DNI OD DATY ZATWIERDZENIA PROTOKOŁU
- DRUGA: DANE O SKUTKACH RZECZYWISTYCH:
TERMIN - DO PÓŁ ROKU
- ADRESAT: GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Zakładowy rejestr wypadków

- Imię i nazwisko poszkodowanego,
- Miejsce, data i godzina wypadku,
- Skutki wypadku dla poszkodowanego,
- Data sporządzenia i numer protokołu powypadkowego,
- Stwierdzenie czy wypadek jest wypadkiem przy pracy,
- Krótki opis okoliczności wypadku,
- Data przekazania wniosku do ZUS,
- Wnioski i zalecenia profilaktyczne,
- Inne okoliczności, których zamieszczenie w rejestrze jest celowe.

Dziękujemy za uwagę